

Raportul Ministerului Justiției privind implementarea Planului de Acțiuni RM-UE pe parcursul anilor 2005-2006

Capitolul 2.1. „Dialogul politic și reformele”

Democrația și supremația legii

(1) Consolidarea stabilității și eficacității instituțiilor care garantează democrația și supremația legii.

- Consolidarea supremației legii prin sporirea eficienței puterii judecătorești și a organelor de drept, respectarea corespunzătoare a hotărârilor Curții Constituționale.

La 24 noiembrie 2006, Guvernul Republicii Moldova a **aprobat Hotărârea nr. 1345 cu privire la armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară**, în baza căreia, Ministerul Justiției a fost desemnat în calitate de coordonator al procesului de armonizare a legislației naționale. În acest sens, Ministerul Justiției a **elaborat proiectul Hotărârii Guvernului privind crearea Centrului pentru armonizarea legislației**, care a fost aprobat de Guvern la 7 februarie 2007. Centrul va fi creat în subordinea Ministerului Justiției.

De asemenea, este în proces de elaborare și Planul Național de armonizare a legislației pentru anul 2007.

La același capitol, a fost elaborat proiectul Legii privind organizarea și funcționarea administrației publice centrale, care se află în proces de definitivare.

(2) Revizuirea legislației existente în scopul asigurării independenței și imparțialității sistemului judecătoresc, inclusiv asigurarea imparțialității și eficienței procuraturii, precum și în scopul consolidării capacității justiției.

- Continuarea și implementarea activității legislative pentru a reforma în continuare sistemul judecătoresc în conformitate cu standardele europene; Reexaminarea și completarea legii privind organizarea judecătorească în scopul asigurării independenței, imparțialității și eficienței sale, inclusiv clarificarea procedurii de numire și avansare, drepturile statutare și obligațiile judecătorilor.

În vederea consolidării independenței efective a sistemului judiciar, legislația din domeniul justiției a **fost modificată prin Legea nr. 174-XVI din 22 iunie 2005**. Principalele amendamente au vizat Legea cu privire la organizarea judecătorească, Legea cu privire la statutul judecătorului și Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și au modificat modul de desemnare a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și procedura de numire a judecătorului.

De asemenea, Ministerul Justiției a **elaborat Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative care asigură organizarea și funcționarea sistemului judecătoresc în Republica Moldova, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 21 iulie 2006**. Amendamentele operate **au asigurat** conformarea cadrului legislativ cu recomandările experților Consiliului Europei și cu prevederile Cartei Europene cu privire la statutul judecătorilor, adoptată în 1998 la Strasbourg, și anume:

1. Excluderea censului de vârstă pentru numirea în funcția de judecător;
2. Obligativitatea înregistrării video, audio a tuturor ședințelor de judecată;
3. Instituirea principiului repartizării aleatorii a cauzelor;
4. Ridicarea gradului de transparență a procesului de numire a judecătorilor prin publicarea periodică a informației privind posturile vacante de judecător, președinte și vicepreședinte a instanței, precum și modul/ condițiile de organizare a concursului;
5. Posibilitatea adoptării hotărârilor de către Consiliul Superior al Magistraturii cu votul majorității tuturor membrilor, precum și publicarea actelor adoptate și a rapoartelor de activitate;
6. Posibilitatea contestării hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii la Curtea Supremă de Justiție;
7. Schimbarea procedurii de numire, revizuirea procedurii de atestare a judecătorilor;

8. Lărgirea considerabilă a numărului acțiunilor care constituie abateri disciplinare în activitatea judecătorească, respectiv sancțiunile care pot fi aplicate pentru comiterea acestora;
9. Perfecționarea procedurii de examinare a dosarelor în cadrul colegiului disciplinar cu posibilitatea judecătorească de a recurge la serviciile unui apărător etc.

Totodată, deși inițial preconizat în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Departamentul de administrare judecătorească urmează a fi creat în subordinea Ministerului Justiției. În acest sens, Ministerul Justiției a elaborat proiectul Hotărârii de Guvern privind crearea acestui Departament, care urmează a fi definitivat în baza avizelor autorităților interesate și transmis Guvernului până la sfârșitul trimestrului I 2007.

Un aspect important ține de **transferarea poliției judecătorești din subordinea Ministerului Afacerilor Interne în subordinea Ministerului Justiției**. Reieșind din imposibilitatea reală de realizare a acestui transfer, Ministerul Justiției a elaborat și remis spre coordonare **proiectul Legii pentru modificarea articolului IV alineatul (2) din Lega nr. 247-XVI din 21 iulie 2006. Astfel, se preconizează ca poliția judecătorească să fie transferată în subordinea Ministerului Justiției începând cu anul 2010.**

La fel, Ministerul Justiției a elaborat proiectul **Strategiei de consolidare a sistemului judecătorec**, precum și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de consolidare a sistemului judecătorec 2007-2008, care au fost remise Parlamentului spre examinare. Textul acestor acte este axat pe următoarele direcții de acțiune:

- garantarea independenței și imparțialității sistemului judecătorec;
- asigurarea transparenței actului de justiție;
- îmbunătățirea calității actului de justiție;
- sporirea eficienței și responsabilizării sistemului judecătorec;
- garantarea accesului liber la justiție;
- administrarea eficientă a instanțelor de judecată;
- eficientizarea justiției pentru minori;
- consolidarea mediului de afaceri;
- prevenirea și combaterea corupției din sistemul judecătorec.

În primul trimestru al anului 2007, era preconizată elaborarea proiectului **Strategiei de reformare a sistemului justiției**. Prin ordinul Ministrului Justiției din 16.11.2006, a fost creat Grupul de lucru pentru elaborarea Strategiei de reforma a sistemului de justiție în Moldova. Constatând că sistemul judecătorec, sistemul procuraturii, notariatului, avocaturii au fost reformate în mai multe etape, cu expertizarea proiectelor de legi de către experții Consiliului Europei, ultimele amendamente care vizează avocatura și procuratura fiind făcute de către Parlament în luna iulie 2006, și că, în prezent, în domeniile respective, în linii mari, s-a asigurat racordarea legislației naționale la standardele impuse de Consiliul Europei, grupul de lucru a decis că elaborarea Strategiei în cauză nu este oportună.

La 20 decembrie 2006, în incinta Ministerului Justiției, a fost organizată **o masă rotundă, cu participarea reprezentanților a 12 organizații donatoare**, printre care, Delegația Comisiei Europene în Republica Moldova, Planul comun CoE/CE, PNUD, UNICEF, ABA/CEELI, Banca Mondială, Misiunea OSCE, Biroul Elvețian de Cooperare, Fundația SOROS Moldova, EURASIA, USAID și TACIS, în vederea identificării posibilităților de asistență și a unor surse de finanțare exterioare pentru realizarea acțiunilor în domeniul justiției.

La finele anului 2005, Ministerul Justiției a lansat pagina Web www.justice.md, pe care a plasat Banca oficială de date „EtalLex”. Astfel se asigură accesul specialiștilor, inclusiv a instanțelor judecătorești, precum și a publicului larg la informația legală actualizată.

- Îmbunătățirea instruirii, în special în problematica drepturilor omului și cooperării judiciare, a judecătorilor, procurorilor și funcționarilor din sistemul judecătorec, administrația Ministerului Justiției, poliției și închisorilor.

La 8 iunie 2006, a fost adoptată Legea privind Institutul Național al Justiției. Ministerul Justiției a întreprins acțiunile necesare în vederea asigurării începerii activității Institutului Național al Justiției. A fost ales președintele, vicepreședintele și secretarul Consiliului INJ și Directorul Executiv. În cadrul ședinței Guvernului din 27 decembrie 2006, INJ i-a fost atribuit un sediu, amplasat în mun. Chișinău, str. S. Lazo, nr. 1. După cum a fost preconizat, de la 1 ianuarie 2007, Institutul Național al Justiției și-a început activitatea, în baza unui Program de studii pentru primul trimestru 2007, aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

La fel, **a fost elaborat proiectul Legii cu privire la Codul de conduită al funcționarului public**, care a fost transmis, la 10 octombrie 2006, Parlamentului spre examinare și adoptare.

- Dezvoltarea căilor alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv medierea și arbitrajul.

Au fost elaborate **proiectul Legii privind medierea în cauzele penale și proiectul Legii privind medierea în cauzele civile**, care au fost adoptate de Parlamentul Republicii Moldova în prima lectură (la 15 mai 2006 și, respectiv, la 6 octombrie 2006). În cadrul ședinței Parlamentului din 6 octombrie, a fost înaintată propunerea de comasare a proiectelor nominalizate. În cadrul Ministerului Justiției a fost constituit un grup de lucru pentru comasarea proiectelor în cauză, care a elaborat un nou proiect de lege privind medierea.

De asemenea, a fost elaborat proiectul **Legii cu privire la judecata arbitrală** (în redacție nouă) și proiectul **Legii privind arbitrajul comercial internațional**, care au fost transmise Parlamentului spre examinare.

La 13 iulie 2006, Parlamentul a adoptat Legea pentru modificarea și completarea Legii cu privire la avocatură, prin care au fost extinse prerogativele Baroului de Avocați și operate modificări substanțiale cu privire la statutul avocatului, modul de admitere în profesie, cazurile de suspendare și încetare a activității, competența organelor de autoadministrare a activității profesionale de avocat. În vederea implementării Legii menționate, în septembrie 2006, Ministerul Justiției a transmis Baroului Avocaților: Registrul birourilor de avocați și Lista avocaților licențiați, actele Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat și dosarele de înregistrare a birourilor de avocați.

(3) Asigurarea eficienței luptei împotriva corupției

- Asigurarea progresului în implementarea recomandărilor Grupului de State din cadrul Consiliului Europei împotriva Corupției (GRECO).

Au fost elaborate:

- **Legea cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative** (Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, legea cu privire la organizarea judecătorească, etc.), în vederea **ajustării legislației în vigoare la prevederile noului Cod de executare**, care a fost adoptată de către Parlament la 30 martie 2006;
- **Legea cu privire la sistemul de executare silită**, care, la 6 iulie 2006, a fost adoptat de către Parlament și **instrucțiunea cu privire la executarea silită** a documentelor executorii.

De asemenea, au fost întreprinse măsurile necesare pentru implementarea **sistemului unitar informațional de evidență a executării** documentelor executorii la nivel central și local. Astfel, pînă în prezent, a fost deja elaborat și instalat în oficiile de executare din republică, în proporție de 70%, Programul unic „Registrul debitorului”.

A fost elaborat **proiectul Strategiei de dezvoltare a sistemului de executare pentru anii 2007 – 2010**, precum și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, care au fost remise Guvernului spre examinare și aprobare la 7 februarie 2007.

- Implementarea Strategiei Naționale privind prevenirea și combaterea corupției.

Au fost elaborate o serie de acte cu caracter anticorupție:

- proiectul legii în vederea creării cadrului legal pentru **instituirea expertizei anticorupție** a tuturor proiectelor de lege, precum și a legislației în vigoare în domeniul corupției, adoptat de Parlament la 10 noiembrie 2006 și **Regulamentul cu privire la mecanismul de realizare a expertizei anticorupție a actelor legislative**, aprobat de Guvern la 23 august 2006;
- proiectul **Legii privind transparența decizională**, aprobat de Guvern la 25 septembrie 2006;
- proiectul **Legii privind conflictul de interese**, aprobat de Guvern la 7 februarie 2007;
- proiectul **Legii privind răspunderea ministerială**, aprobat de Guvern la 27 decembrie 2006;
- proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative în scopul **ajustării legislației naționale la prevederile Convenției penale privind corupția**, remis Guvernului, la 15 noiembrie 2006;
- proiectul Legii de modificare a Codul de Procedură Penală, în vederea **delimitării competențelor organelor de drept antrenate în combaterea corupției și infracțiunilor economice**, adoptat la 28 iulie 2006, în vigoare din 3 noiembrie 2006.

În scopul prevenirii și combaterii corupției, pe site-ul WEB al Ministerului Justiției www.justice.gov.md a fost amplasat butonul „Lupta cu corupția” și instituită linia telefonică fierbinte (20-14-46), prin intermediul căruia cetățenii și persoanele juridice pot semnala eventualele acte de corupție sesizate în subdiviziunile și instituțiile subordonate.

O altă acțiune importantă este oferirea informațiilor și consultațiilor on-line gratuite cu privire la crearea, înregistrarea și funcționarea organizațiilor neguvernamentale în Republica Moldova.

Prin intermediul **butonului „Linia fierbinte-Ong-Info”** au fost recepționate circa 70 mesaje referitor la organizații neguvernamentale, cărora li s-a dat răspunsuri adecvate.

În scopul asigurării transparenței și garantării dreptului constituțional al cetățenilor la informație, la începutul anului 2006 a fost lansat **site-ul WEB www.justice.md**, prin intermediul căruia, poate fi accesată prin rețeaua Internet, Registrul de stat al actelor juridice al Republicii Moldova, în două limbi. Site-ul menționat se actualizează în permanență cu texte noi ale actelor juridice publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, inclusiv cu textele actelor juridice modificate.

O altă modalitate de asigurare a **accesului populației la informația juridică**, este difuzarea permanentă actelor legislative și normative prin intermediul a **5 biblioteci publice** (mun. Bălți, or. Strășeni, or. Ialoveni, com. Lozova, com. Molovata Nouă).

(4) Asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv drepturile persoanelor ce aparțin minorităților naționale, în conformitate cu standardele internaționale și europene.

- Implementarea acțiunilor prevăzute în Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului (PNADO) a Republicii Moldova pentru perioada 2004-2008 (revizuire legislative, consolidarea cadrului instituțional și sporirea conștientizării drepturilor omului).

În vederea implementării Planului Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului, în special, la capitolul consolidării strategiei în domeniul reinserției sociale a deținuților, au fost elaborate și implementate **8 programe socio-educative**.

În vederea **reducerii termenelor procedurale de examinare a cauzelor penale**, Ministerul Justiției a elaborat proiectul Legii pentru modificarea art.186 din Codul de Procedură Penală, proiect care a fost adoptat de Parlament la 28 iulie 2006.

Ministerul Justiției, în comun cu Centrul pentru Drepturile Omului, a elaborat proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea coordonatorului în domeniul drepturilor omului din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, care a fost aprobat de Guvern la 2 ianuarie 2007.

- Asigurarea aderării la convențiile de bază ale ONU și protocoalele opționale în materie și implementarea eficientă a acestora.

A fost inițiată procedura internă pentru:

- ratificarea **Protocolului Opțional la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice**, adoptat la New York la 16 decembrie 1966;
- ratificarea **Protocolului Opțional împotriva torturii și altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante** adoptat la New York, la 18 decembrie 2002. Legea de ratificare a fost adoptată de Parlament la 30 martie 2006;
- aderarea la cel de-al **Doilea Protocol Facultativ la Pactul cu privire la drepturile civile și politice privind abolirea pedepsei cu moartea**, adoptat la New York, la 15 decembrie 1989. Legea de aderare a fost adoptată de Parlament la 29 iulie 2006;
- aderarea la **Protocolul nr.13 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, privind abolirea pedepsei cu moartea în toate circumstanțele**, adoptat la Vilnius la 3 mai 2002. Legea de ratificare a fost adoptată de Parlament la 29 iulie 2006. prezenta convenție a intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 1 februarie 2007.

În contextul aderării la ultimele două instrumente internaționale menționate, la 29 iunie 2006, Parlamentul a adoptat **Legea pentru modificarea articolului 24 din Constituția Republicii Moldova**.

- Executarea eficientă a sentințelor Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În scopul asigurării recuperării de către stat a sumelor achitate la executarea hotărârilor CEDO sau în urma acordurilor de reglementare amiabilă dintre stat și reclamanți, au fost elaborate și adoptate, **la 9 martie 2006, modificări la Legea cu privire la Agentul guvernamental**. În vederea aducerii legislației în vigoare în conformitate cu Legea cu privire la Agentul guvernamental, la 16 decembrie 2006 au fost operate modificări în alte acte legislative.

În vederea executării hotărârilor pronunțate de Curte, precum și în vederea evitării unor noi încălcări ale prevederilor Convenției, au fost întreprinse diverse măsuri cu caracter general și individual. S-a asigurat informarea organelor de resort despre toate hotărârile și deciziile CEDO în care Republica Moldova a avut calitatea de pârît și a fost condamnată la plata anumitor sume bănești. De asemenea, în urma câtorva hotărâri de condamnare a Republicii Moldova, au fost înaintate propuneri privind modificarea legislației în vederea evitării unor încălcări similare.

- Introducerea mecanismelor eficiente pre-judiciare și ne-judiciare atât pentru soluționarea litigiilor, cât și pentru protecția drepturilor omului; garantarea accesului la informație privind drepturile cetățenilor și mijloacele legale adecvate.

Au fost elaborat **Proiectul de lege privind asistența juridică garantată de stat**, adoptat în primă lectură de către Parlament la 2 iunie 2006.

Cu sprijinul Fundației SOROS, au fost înființate 2 Birouri pilot de avocați publici (mun. Chișinău, sectorul Ciocana și raionul Ungheni). Biroul pilot experimental „Avocații publici” din sectorul Ciocana a activat pe o durată de 9 luni (aprilie – decembrie 2006).

În vederea perfecționării cadrului juridic și a mecanismului de aplicare a **probațiunii**, au fost elaborate:

- proiectul **Legii cu privire la probațiune**, care a fost transmis Guvernului, spre examinare și aprobare la 29 decembrie 2006;
- proiectul **Hotărârii Guvernului pentru modificarea și completarea unor acte normative, în vederea creării Serviciului de Probațiune**.

(5) Dezvoltarea și implementarea cadrului legislativ adecvat pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, precum și pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă victimele traficului

- Revizuirea legislației anti-traffic, inclusiv a elementelor relevante prevăzute în noile coduri penale și de procedură penală în scopul conformării depline la standardele internaționale privind drepturile omului;

Convenția ONU cu privire la combaterea criminalității transfrontaliere, precum și protocoalele adiționale au fost ratificate la 17 februarie 2005. În vederea **ajustării** prevederilor Codului Penal la Convenția dată, Ministerul Justiției a elaborat un proiect de lege pentru modificarea și completarea articolului 12 al Codului Penal, care a fost adoptat de Parlament la 16 decembrie 2005.

La 20 octombrie 2005 a fost adoptată **Legea cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane**. În vederea **ajustării** legislației naționale la prevederile acesteia, la 8 decembrie 2006 au fost operate un șir de amendamente în Legea privind protecția de stat a părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal și Codul de Procedură Penală.

(6) Eradicarea maltratării și a torturii

- Soluționarea eficientă a cazurilor raportate de maltratare a deținuților de către funcționarii din organele de drept, în special în timpul reținerii înainte de judecată, inclusiv prin adoptarea bazei legale relevante și prevederilor privind instruirea.

În vederea ajustării legislației la prevederile Convenției împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante, la 30 iunie 2005 a fost **modificat Codul penal** prin introducerea unui articol nou 309¹ „**Tortura**”.

Au fost întreprinse măsuri în vederea implementării prevederilor Concepției reformării sistemului penitenciar în perioada anilor 2004-2013.

Ca rezultat al intrării în vigoare a Codului de executare, a apărut necesitatea modificării esențiale a acesteia. Astfel, a fost elaborat un proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Concepției reformării sistemului penitenciar, care prevede și completarea acesteia cu un compartiment suplimentar – *Construcția caselor de arest*, potrivit căruia construcția caselor de arest urmează a fi inițiată în anul 2009 și finisată în anul 2013, cu condiția alocării mijloacelor financiare necesare. Proiectul în cauză a fost transmis Guvernului pentru examinare și aprobare la 19 mai 2006. Reieșind din faptul că Guvernul nu a putut identifica sursele bugetare necesare pentru finanțarea tuturor cheltuielilor stabilite în proiect, acesta a fost remis Ministerului Justiției pentru examinare repetată în vederea identificării altor soluții. Drept urmare, au fost constatate următoarele posibile soluții:

- asistența tehnică din partea Consiliului European, care este preconizată să fie acordată în baza unui proiect pilot de modernizare a sistemului penitenciar din Moldova conform recomandărilor Comitetului european împotriva torturii sau pedepselor inumane sau degradante;
- extinderea termenelor de realizare a Concepției până în anul 2020.

Grupul de lucru interministerial pentru soluționarea problemei transferului izolatoarelor de detenție provizorie din subordinea MAI în subordinea MJ, creat prin Ordinul comun al Ministerului Justiției și Ministerului Afacerilor Interne nr.463/417 din 17 noiembrie 2005, a identificat necesitatea instituirii caselor de arest, cu capacitatea de circa 200-250 de locuri, în 8 localități ale republicii. Până în prezent, au fost identificate trei raioane disponibile pentru examinarea posibilității identificării unor loturi de teren necesare pentru construcție. În acest context, proiectul casei de arest al Institutului Național de Cercetări „Urbanproiect”, în valoare de 1 241 921 lei, a fost desemnat ca fiind câștigător.

În acest sens, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1159 din 11.10.2006 cu privire la alocarea mijloacelor financiare, din fondul de rezervă al Guvernului, sistemului penitenciar i-au fost alocate 372,5 mii lei pentru elaborarea proiectului-tip al casei de arest (etapa I). În luna decembrie 2006, au fost finisate lucrările pentru prima etapă (elaborarea Planului general) de perfectare a Proiectului-tip al casei de arest.

În cadrul unei întrevederi cu o echipă de investitori potențiali germani, s-a examinat posibilitatea efectuării unor investiții capitale pentru construcția unui nou-penitenciar cu statut de izolator de urmărire penală.

Au fost efectuată reabilitarea câtorva blocuri de detenție. În vederea implementării Concepției nominalizate, a fost reproiectat un alt bloc de regim al Penitenciarului nr.1, în conformitate cu cerințele Codului de Executare și s-a început lucrările de reconstrucție a blocului de regim nr.3 al Penitenciarului nr.1. La fel, a fost reproiectat blocul curativ și pentru întrevederi al spitalului de tuberculoză din cadrul Penitenciarului nr. 17.

Departamentul Instituțiilor Penitenciare, în colaborare cu Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, implementează un proiect, lansat în luna martie a anului curent, de renovare a penitenciarului de femei din Rusca. Prima etapă de renovare blocului a fost finisată în luna octombrie 2006.

De asemenea, a fost elaborat un Plan de acțiuni pentru edificarea noului sediu al Penitenciarului nr.13-Chișinău în raza municipiului Chișinău (Pruncul), care a fost expediat în adresa Guvernului, la 5 octombrie 2006. Reieșind din faptul că Planul respectiv prevede alocarea unor surse financiare impunătoare, a fost propusă executarea măsurilor care nu necesită suport financiar, cu scopul de a reveni asupra celorlalte, odată cu identificarea surselor financiare necesare.

La fel, în vederea implementării Codului de Executare, a fost elaborat **Statutul executării pedepsei de către condamnați**, care a fost aprobat de Guvern la 26 mai 2006.

În scopul examinării imparțiale a plîngerilor, depuse de către deținuții din instituțiile penitenciare în conformitate cu prevederile Codului de executare al Republicii Moldova, precum și în vederea monitorizării respectării drepturilor acestora, în conformitate cu articolul 177 al noului Cod de Executare, prin Hotărîrea Guvernului nr. 77 din 23 ianuarie 2006, a fost instituit **Comitetul de plîngeri** și aprobat Regulamentul acestuia.

- Implementarea recomandărilor Comitetului Consiliului Europei pentru prevenirea torturii (CPT).

În vederea implementării recomandărilor Comitetului pentru Prevenirea Torturii, (Raportul din 19.04.2005), a fost creată o Comisie specială din specialiști ai DIP, care în perioada 08-15 iunie 2005 a efectuat un control de serviciu al activității instituției penitenciare nr.4, în rezultatul căruia a fost întocmit un Plan de măsuri cu privire la lichidarea neajunsurilor depistate în procesul controlului activității penitenciarului nr. 4 din or. Cricova.

Concomitent, la 20.07.2005, a fost elaborat și un **Plan de măsuri cu privire la implementarea recomandărilor CPT pe întreg sistemul penitenciar**.

La 17 octombrie 2005, Ministerul Justiției a transmis, prin intermediul MAE IE, Comitetului European pentru combaterea torturii și pedepselor sau tratamentelor inumane și degradante, **răspunsul Guvernului Republicii Moldova la Raportul CPT**, efectuat în urma vizitei din perioada 20-30 septembrie 2004.

În vederea implementării recomandărilor CPT conținute în raportul CPT, transmis Guvernului Republicii Moldova în aprilie 2006, întocmit în urma vizitei din noiembrie 2005, au fost întreprinse următoarele măsuri:

- au fost implementate prevederile **Concepției reformării sistemului penitenciar** (în măsura mijloacelor financiare alocate pentru anul 2006), care prevede acțiuni de îmbunătățire a condițiilor de detenție;
- au fost desfășurate acțiuni cu caracter educativ-profilactic orientate spre asigurarea egalității în drepturi a tuturor deținuților;
- au fost desfășurate lucrări de reparație curentă în majoritatea instituțiilor penitenciare din Republică, iar lucrări de reparație capitală în Penitenciarul nr. 1 (Taraclia), nr.7 (Rusca) și nr. 17 (Rezina);
- au fost organizate cursuri de specializare pentru medicii din cadrul sistemului penitenciar.

Se află în proces de elaborare Instrucțiunea privind executarea pedepsei de către deținuții condamnați pe viață.

În perioada 15-20 martie 2006, Republica Moldova a fost vizitată iarăși de către delegația CPT, obiectivul principal al vizitei fiind situația privind tratamentul tuberculozei în penitenciarele de sub jurisdicția autorităților din Transnistria, inclusiv din Penitenciarul nr.8-Bender. La 10 octombrie 2006, prin intermediul MAE IE, a fost transmis în adresa CPT **Răspunsul Guvernului Republicii Moldova privind recomandările CPT** formulate pe marginea vizitei menționate.

În vederea sporirea eficacității deservirii medicale în cadrul sistemului penitenciar, în special a tratamentului bolnavilor de tuberculoză și a persoanelor HIV/SIDA, în cadrul Penitenciarelor nr.5, 11, 13, 16, 17 **se implementează strategia DOTS**, ce se derulează din anul 2000 cu susținerea Fundației „Caritas-Luxemburg”.

(9) Asigurarea respectării libertății de expresie

- Asigurarea relației transparente între autorități și instituțiile media în conformitate cu recomandările Consiliului Europei; ajutor financiar din partea statului pentru mass-media acordat în baza criteriilor stricte și obiective aplicate egal pentru toată mass-media.

A fost elaborat și este în proces de definitivare în baza avizelor autorităților interesate, **proiectul Legii pentru modificarea articolului 32 alin. 3 din Constituție în conformitate cu Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale**. Proiectul propune expunerea articolului 32 alin. (3) din Constituție în redacție nouă, suprimând interdicția privind „contestarea și defăimarea statului și a poporului” și precizând interdicția „și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional”, în sensul că pot fi pedepsite prin lege doar acțiunile violente ce atentează la regimul constituțional.

(10) Asigurarea respectării libertății asocierii și susținerea dezvoltării societății civile

- Facilitarea și susținerea dezvoltării societății civile, consolidarea dialogului și cooperării.

Ministerul Justiției, cu suportul PNUD Moldova, implementează proiectul **„Dezvoltarea Societății Civile”**. În cadrul acestui proiect menționat, a fost efectuat studiul de analiză a cadrului legislativ privind organizațiile necomerciale din Republica Moldova. În cadrul proiectului a fost instituită linia fierbinte pentru acordarea asistenței consultative persoanelor fizice și juridice privind actele necesare pentru înregistrarea statutelor asociațiilor, fundațiilor, instituțiilor private, publicațiilor periodice și agențiilor de presă, sindicatelor, patronatelor, precum și pentru modificarea acestora. Astfel, pe parcursul anului 2006, a fost oferită consultanță la cca 1400 persoane.

De asemenea, a fost efectuat studiul sociologic **„Dezvoltarea sectorului non-guvernamental din Republica Moldova”**, care are drept obiectiv evaluarea sectorului neguvernamental în Republica Moldova, întru stabilirea problemelor existente și direcțiilor prioritare de dezvoltare.

Studiile menționate au relevat necesitatea modificării legislației în domeniul necomercial. Drept urmare, au fost elaborate **proiectul Legii cu privire la organizațiile necomerciale** și **proiectul Legii cu privire la organizațiile necomerciale de utilitate publică**, care se află la etapa de definitivare, fiind supuse dezbaterilor publice.

A fost elaborat și transmis Guvernului pentru examinare și aprobare, **proiectul Legii pentru modificarea Legii nr.837 din 17 aprilie 1996 cu privire la asociațiile obștești**, în vederea corespunderii acesteia cu prevederile Codului Civil.

La 28 decembrie 2006, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în prima lectură **proiectul Legii privind partidele politice**.

(12) Asigurarea Justiției internaționale prin intermediul Curții Penale Internaționale (CPI)

- Ratificarea Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale și elaborarea prevederilor necesare pentru modificarea Constituției, care vor fi incluse în noul proiect al Constituției, care este în curs de elaborare de către Comisia Constituțională Mixtă. Asigurarea fără impedimente a implementării sale.

A fost inițiată procedura de ratificare a Statului de la Roma a Curții Penale Internaționale, adoptat la 17 iulie 1998, la Roma. La 20 decembrie 2006, a fost remis în mod repetat Guvernului, prin intermediul MAE IE, setul de documente necesar pentru ratificarea acestuia. Ministerul Justiției a elaborat **proiectul de Lege pentru modificarea Constituției**, care a fost aprobat de Guvern prin Hotărârea nr. 1494 din 28 decembrie 2006 și **proiectul de Lege pentru modificarea Codului Penal**, care a fost remis Guvernului pentru examinare și aprobare, la 11 decembrie 2006.

Capitolul 2.5. „Cooperarea în domeniul Justiției și Afacerilor Interne”

Cooperarea polițienească și judiciară

(55) Adoptarea și implementarea eficientă a legislației și măsurilor pentru dezvoltarea aranjamentelor în cadrul cărora cooperarea judiciară ar putea fi oferită și obținută din partea altor state.

- Ratificarea convențiilor internaționale relevante privind cooperarea în drept penal și civil, iar în cazul în care ele sunt deja ratificate, încurajarea și susținerea implementării lor.

Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor repressive, adoptată la Haga la 28 mai 1970, a fost ratificată prin Legea nr.19-XVI din 10 februarie 2006.

De asemenea, la 1 decembrie 2006, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat **Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală**.

(56) Dezvoltarea continuă a cooperării între organele de drept și judiciare ale Moldovei și ale statelor membre ale UE

- Elaborarea unui manual privind cooperarea judiciară între Moldova și statele membre ale UE și a unei declarații privind „buna practică” în domeniul unei astfel de cooperări.

A fost elaborat și publicat pe site-ul oficial al Ministerului Justiției (www.justice.gov.md) **Ghidul privind cooperarea judiciară între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene**.

La 1 decembrie 2006, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 372-XVI pentru aprobarea **Declarației privind bunele practici în asistența juridică internațională în materie penală**.

- Crearea unei rețele de persoane de contact cu organele de drept din statele membre ale UE în vederea schimbului de informații.

La 1 decembrie 2006, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 373-XVI cu privire la **constituirea rețelei punctelor naționale de contact în domeniul asistenței juridice internaționale**.